

“HEMMELIGHEDEN” [to mustērion]

Studier i apostelen Paulus’ senere breve.

[Oversat fra engelsk til dansk, men *Skrift-citater* er generelt fra Det Norske Bibelselskap 1930.

Disse studier vil i adskillige henseender fortsætte og uddybe specielt kapitel X–XV i vores bog “Guds Frelsesplan i Bibelen”, der er frit tilgængelig i den danske sektion på website: www.bibletreasures.co.uk].

(No. 7. Fortsat fra side 158)

KAPITEL 5

Med hensyn til navnet "Melchizedek" søger vi for at udfinde mere om vor Herres funktioner og embede i Hans manifestation som Ypperstepræst forud for Hans inkarnation i kødet.

Som påpeget af mange kommentarer og ordbøger, er navnet Melchizedek en transliteration af det hebraiske *malkiy-tsedeq* (fra *melek*: "konge" eller "royal", og *tsedeq*: "retfærd, rigtighed, retfærdighed"). Derfor betyder navnet "Konge af Retfærdighed", eller "Retfærdigheds Konge".

Ligeledes med hensyn til "Konge af Salem", bliver det almindeligvist observeret, at *salem* bærer betydningen "fred" (fra det hebraiske *shalem*, fra den primitive rod *shalam* som vi genkender i den jødiske hilsen "Shalom"), og at Salem derfor henviser til stedet, hvor Melchizedek var konge, hvilket menes at være det gamle (Jebusitiske) navn for Jerusalem - *Strong/Thayer*. Bemærk imidlertid, at Skriften udlægger for os, at "Salems Konge" betyder "Freds Konge".

Selvom ovenstående sikkert er rigtigt, så yder det ikke retfærdighed til den Guddommelige Forfatter, vor store Gud, og hvad HAN formidler i Sine Skrifter, deri at de traditionelle kommentarer helt - efter vores opfattelse - overser de virkelige vigtige og fantastiske sandheder, der fremsættes.

For at se dette, konstaterer vi først den meget usædvanlige udvidede og stærkt fremhævede eftertrykkelige vægt i den første del af Hebræerbrevet 7: 1-3 svarende til det stærke eftertryk i slutningen af vers 7:3 [*Rotherham eftertryk*]:

FOR [gar] “**DENNE Melchizedek**

- **Konge i Salem,**
- **den Høieste Guds Prest** ",
- **Han Som "gikk" Abraham "i møde da han vendte tilbage fra sin seier over kongene" og "Som velsignet" ham,**
- **Han Som Abraham også gav "tiende av alt",** og
- Som først, når Hans Navn utlægges, er "Retfærdigheds Konge",
- men dernæst også "Salems Konge", det er "Freds Konge",

- Som er uten far,
- uten mor,
- uten ættetavle,
- Som hverken har dagers begynnelse
- eller livs ende,
- men er gjort lik med Guds Sønn,

Han blir Prest for alltid [citat fra 1.Mosebog 14:17 *et seq*].

Som det kan ses, beskæftiger Paulus sig - i vanlig stil - med en central sag indeni hvad der er i realiteten en parentes, først ved at identificere emnet (Melchizedek) ved et omfattende og stærkt fremhævet længere citat fra Første Mosebog, hvorefter han griber fat i selve emnet, nemlig identifikation af hvem Melchizedek er.

Efter at have anvendt det stærke eftertryk for effekt og identifikation, siger Paulus så dette:

"...først [prōton] [men; ikke oversat] **når Hans Navn utlegges [hermēneuō] er "Rettfærdighets Konge",**
 - **men [de] dernæst [epeita] også [kai] "Salems Konge", det er "Freds Konge".**

Ingen kommentar vi er vidende om, undersøger denne uhyre vigtige tekst, fordi det er her i denne tekst, at vi finder nøglen til en langt større forståelse af Melchizedek, hvis vi - i ydmyghed og med flid - følger sporet lagt ned af den Guddommelige Forfatter.

Betragt det græske, som siger:

"...først [prōton] [men] når...utlegges [hermēneuō]...

men [de] DERNÆST [epeita; og bemærk eftertrykket]
 OGSÅ [kai] ... ";

[danske 1904 overs. har ligeledes " dernæst ogsaa..."; v. Holstein: "derefter og..."].

Den græske *prōton* betyder:

1. først i tid eller sted
 - i enhver rækkefølge af ting eller personer;
2. først i rang
 - indflydelse, ære;
 - chef, principal;
3. først, første; (*Strong / Thayer*).

[og bemærk, at "først" (dvs. uden et navneord, som vi har i vores tekst) betyder - ifølge *Thayer* - først "absolut og substantielt"].

Det græske *epeita* har betydningen: "dernæst, derpå, derefter, så bagefter"; fra *epi*: "på" og *eita* (tids -adverbium): "så, næste, efter at" - *Vine*;

Det græske *prōton...epeita* benyttes således "om rækkefølge af tid og orden (*Thayer*), eller orden alene" (som *Thayer* antyder er tilfældet i Hebræerbrevet 7: 2).

Bauer har klart betydningen som: "så, derefter", der anvendes vedrørende
(1) tid,
(2) for at betegne succession i en rækkefølge -

- (a) sammen med indikation af kronologisk rækkefølge: *prōton...epeita*:
"først...derefter"; "derpå...derefter"; "første frugter...derefter"; (*vores fremhævelse*)
- (b) vedrørende succession alene".

Endeligt har vi "at være udlagt" eller "det er UDLAGT: *hermēneuō* "

[Vi har tidligere undersøgt *hermēneuō* , der betegner "for at forklare, fortolke, udlægge" (jvf. "hermeneutisk") og er - ifølge *Vine* - anvendt for at forklare betydningen af ord på et andet sprog.

Ordet forekommer kun 4 gange i Det Nye Testamente:

Johs 9:7: "...i dammen Siloa, det er udlagt [*hermēneuō*]: *utsendt...*"

Johs 1:42: "...du skal hete Kefas, det er udlagt [*hermēneuō*]: *Peter*"

Johs 1:38: "...De sa til Ham: Rabbi!, det er udlagt [*hermēneuō*]: *Mester*".

Hebr. 7:2: "...han [Melchizedek] som Abraham også gav tiende av alt, og som først, når hans navn utlægges [*hermēneuō*] er *Rettferdighets Konge*, men dernæst også Salems konge, det er *Freds Konge*".

Thayer: "at forklare i ord, forklare", derefter "at fortolke, herunder at oversætte, hvad der er talt eller skrevet i et fremmed sprog, for almindelig forståelse".

Bauer: "forklare, fortolke" (*Bauer* bemærker, at ordet også har betydning af bare at "proklamere, udtale vedrørende", uden tanke om en tolkning).

Vi bemærker, at i *hvert* tilfælde, hvor *hermēneuō* anvendes, betegner ordet mere end blot oversættelse, men indebærer at forklare eller udlægge en betydning, herunder angivelse af karakteristika og mening.

Således f.eks "Rabbi" (det er udlagt [*hermēneuō*]): "Mester", dvs. "Rabbi" forklares at indeholde betydning af "Mester".

Dette er *i sig selv* ikke indlysende (hvorfor forklaringen er nødvendig), fordi "Rabbi" stammer fra det hebræiske *rab*: "meget, store, mange" og anvendes første gang i Første Mosebog 6:5: "... Menneskenes ondskab var stor".

Den næste forekomst er Første Mosebog 7:11: "det store dyb", og derfor *også* benyttet vedrørende noget, der er særlig "stort", såsom een, der besidder 'stor-artet' lærdom, dvs. "Mester"].

Således "fortolknings-forklarer" ordet *hermēneuō* i kontekst den sande mening og indholdet af et ord.

Endelig har vi *men...de* i teksten, med *men* som "en forbindende partikel (oprindeligt i form af *mēn*: "sandelig, sandelig", som anvendt i Hebræerbrevet 6:14) og som regel forbundet med en adversativ partikel såsom *de* i den følgende klausul, som er placeret i opposition" - *Vine*.

Vi er nu i stand til at besvare nogle vigtige spørgsmål:

Den græske *prōton*, i vores tekst, betyder "først" absolut og substantielt (da der ikke er noget navneord), men er det først i (a) tid, (b) sted, (c) rang, eller (d) i en opregning ?

Vi kan udelukke (b) sted (fordi henvisningen er til personer), og (c) rang (fordi referencerne er til " Retfærdigheds Konge" og "Freds Konge"; begge titler rangerer som "konger", dvs. af samme rang).

Det efterlader enten først i tid, eller den første nævnt i en opregning.

Fordi *epeita* er sammensat af *epi* sammen med *eita*, hvilket er et tids-adverbium, er arbejds-antagelsen under alle omstændigheder, at *epeita* henviser til tid, snarere end til rækkefølge.

For at bekræfte dette, vendte vi os til at søge alle Skriftens 16 forekomster af *epeita*, overbevist om at svaret vil blive leveret af Skriften, fordi vi er aldrig skuffet, når vi således "søger".

Ordet *epeita* forekommer således i Skriften:

" Og [*kai* iflg. adskillige kritiske tekster; men *epeita* iflg. *Textus Receptus*] fariseerne og de skriftlærde spurte Ham: "*Hvorfor følger ikke Dine disipler de gamles vedtekt, men eter med vanhellige hender?*" (Markus 7: 5).

[danske 1904 overs. har: "Derefter..."; ligeledes v. Holstein.

På engelsk

"Then [*epeita*] the Pharisees and scribes asked Him "*Why walk not Thy disciples according to the tradition of the elders...?*" (Mark 7:5)].

"Derefter [*epeita*] sa han til en annen: "*Og du, hvor meget er du skyldig?...*" (Lukas 16:7).

[På engelsk

"Then [*epeita*] said he to another "*And how much owest thou?...*" (Luke 16:7)].

"da først [*epeita*] sa Han til disiplene: "*La oss dra til Judea igjen!*" (Johs. 11:7)

[den norske overs. er her en utilladeligt upræcis "fortolknings-oversættelse". Ikke blot har grundteksten ubestrideligt *epeita*, men har endog *epeita meta touto*: "dernæst efter dette".

[danske 1904: "siden efter"; v. Holstein: "siden derefter"

[På engelsk]

"Then [epeita] after [meta] that [touto] saith He to His disciples "Let us go into Judaea again" (John 11:7).

"Og Gud satte i menigheten først [prōton] nogen til apostler, for det annet [deuteros] profeter, for det tredje [tritos] lærere, så [epeita; danske 1904: "dernæst"] kraftige gjerninger, så [epeita; danske 1904: "derefter"] nådegaver til å helbrede, til å hjelpe, til å styre, forskjellige slags tunger". (1 Kor. 12:28).

[På engelsk]

"And God hath set some in the church, firstly [prōton] apostles, secondarily [deuteros] prophets, thirdly [tritos] teachers, after that [epeita] miracles, then [epeita] gifts of healings, helps, governments, diversities of tongues". (1 Cor. 12:28).

"Derefter [epeita] blev Han sett av mere enn fem hundre brødre på én gang..." (1. Kor.15:7; i den engleske KJV er det vers 15:6).

[På engelsk]

"After that [epeita] He was seen of...five hundred brethren at once...." (1 Cor 15:6).

"Derefter [epeita] blev Han sett av Jakob, derefter [eita] av alle apostlene". (1. Kor.15:8; i den engleske KJV er det vers 15:7).

[På engelsk]

"After that [epeita] He was seen of James; then [eita] of all the apostles" (1 Cor. 15:7)].

" Men hver i sin egen avdeling: Kristus er Førstegrøden; derefter [epeita] skal de som hører Kristus til, levendegjøres ved Hans Komme" (1. Kor.15:23).

[På engelsk]

"But every man in his own order: Christ the Firstfruits; afterward [epeita] they that are Christ's at His Coming". (1 Cor. 15:23)].

"Men det åndelige er ikke det første [prōton], men det naturlige, derefter [epeita] det åndelige" (1. Kor.15:46).

[På engelsk]

"Howbeit that was not first [prōton] which is spiritual, but that which is natural; and afterward [epeita] that which is spiritual" (1 Cor 15:46)].

"Siden [*epeita*], tre år efter [*meta*], drog jeg op til Jerusalem for å bli kjent med Kefas..." (Gal. 1:18).

[Igen er den norske oversættelse upræcis (og ligeledes har både den danske 1904 og v. Holstein "siden"). Luther har "danach". Den bedste oversættelse er "derefter"; alle de bedste engelske versioner har "then"].

[På engelsk

"Then [*epeita*] after [*meta*] three years I went up to Jerusalem to see Peter..." (Galatians 1:18)].

"Derefter [*epeita*] kom jeg til Syrias og Kilikias bygder" (Gal. 1:21).

[På engelsk

"Afterwards [*epeita*] I came into the regions of Syria and Cilicia" (Galatians 1:21)].

"Fjorten år efter [*epeita*] gikk jeg atter op til Jerusalem..." (Gal.2:1).

[Igen upræcist idet *epeita* her er sammen med *dia*, der ikke er oversat; den danske 1904 har: "siden [*epeita*] efter [*dia*] fjorten Aar..." (og ligeledes v. Holstein). Luther har bedre: "Danach über vierzehn Jahre..."

På engelsk

"Then [*epeita*] fourteen years after [*dia*] I went up again to Jerusalem..." (Galatians 2:1)].

"..de døde i Kristus skal først [*prōton*] opstå; derefter [*epeita*] skal vi som lever, som blir tilbake, sammen med dem rykkes i skyer op i luften for å møte Herren..." (1 Tess. 4:16-17).

[På engelsk

"...the dead in Christ shall rise first [*prōton*]. Then [*epeita*] we which are alive and remain shall be caught up together with them in the clouds, to meet the Lord in the air..." (1 Thessalonians 4:16-17)].

"Melchizedek...han som Abraham også gav tiende av alt, og som først [*prōton*], når hans navn utlegges, er rettferdighets konge, men dernæst [*epeita*] også Salems konge, det er freds konge" (Hebr. 7:2)

[På engelsk

"To whom also Abraham gave a tenth part of all; first [*prōton*] being by interpretation King of righteousness, and after that [*epeita*] also King of Salem, which is, King of peace" (Hebrews 7:2).

"...en [Yppersteprest] Som ikke hver dag trenger til, likesom yppersteprestene, først [*proteros*: komparativ af *pro*, "før, forhen", som *definitivt* gående forud for noget andet "- *Vine*]

å frembære offer for sine egne synder, derefter [*epeita*] for folkets; for dette gjorde Han en gang for alle da Han ofret Sig Selv" (Hebr.7:27).

[På engelsk

"Who needeth not daily, as those high priests, to offer up sacrifice, first [*proteros*: the comparative of *pro*, "before, aforesaid," as being *definitely* antecedent to something else" - *Vine*]

for His own sins, and then [*epeita*] for the people's: for this He did once, when He offered up Himself" (Hebrews 7:27).

"Men den visdom som er ovenfra, er først og fremst [*prōton men*] ren, dernæst [*epeita*] fredsommelig, rimelig, eftergivende, full av barmhjertighet..." (Jakob 3:17).

[Modsat de danske oversættelser, så oversætter den norske overs. her det græske *men* (hvilket er godt). Det ville dog være mere præcist, hvis den norske overs. fulgte f.eks. Young: "first, indeed," ("først, sandelig,"). Luther har: "aufs erste...danach"].

[På engelsk

"But the wisdom that is from above is first [*prōton*] [*men* (not translated): "indeed"] pure, then [*epeita*] peaceable, gentle, and easy to be intreated..." (James 3:17).

"I som ikke vet hvad som skal hende imorgen! For hvad er eders liv? I er jo en røk som viser sig en liten stund og så [*epeita*] blir borte!" (Jakob 4:14).

[danske 1904 har: "derefter"; ligeledes v.Holstein]

"Whereas ye know not what shall be on the morrow. For what is your life? It is even a vapour, that appeareth for a little time, and then [*epeita*] vanisheth away" (James 4:14).

Det turde være helt klart, at HelligÅndens brug af *epeita* (undtagen måske i citatet fra 1. Kor 12:28) altid henviser til "derefter" eller "dernæst" vedrørende tid.

[Og 1. Kor. 12:28 er enestående i at have en helt klar opregning: "første...anden... tredje... efter at...så...", dvs. opregning af otte forskellige åndelige gaver. Selv da er der et tids- element, fordi "mirakler" følger efter apostle, profeter og lærere, både i rang og - selvindlysende - i tid.

Og at *epeita* skal forstås således, at der henvises til tid i vores tekst i Hebræerbrevet 7: 2, er yderligere påvist ved brugen af *men...de*, hvilket

placerer den *anden* klausul ("Freds Konge") i opposition eller kontrast til den *første* klausul ("Retfærdigheds Konge"), hvilket ikke gøres i en opregning.

[Faktisk er Hebræerbrevet 7: 2 den eneste gang i de 16 *epeita*-tekster, hvor *men...de* forekommer; for fuldstændighedens skyld bemærker vi, at i Jakobs 3:17 finder vi *de...men*, der korrekt oversat har meningen: "Men [*de*] den visdom som er ovenfra er først, sandelig, [*prōton men*] ren, der næst [*epeita*]..." (nemlig "efterfølgende").

Derfor har vores tekst i Hebræerbrevet 7: 2 den Skriftmæssige og bogstavelige betydning som følger:

"DENNE den Melchizedec...

...først [*prōton*] sandelig [*men*] når Hans Navn utlegges [*hermēneuō*] er

"Rettfærdigheds Konge",

men [*de*] derefter [*epeita*: nemlig efterfølgende i tid (med eftertryk)] **også [*kai*]**

"Salems Konge", det er "Freds Konge".

Dette er en forbløffende åbenbaring vedrørende Melchizedeks embede og position:

Melchizedek var først (i tid, og absolut og substantielt) "RETFÆRDIGHEDS KONGE".

Han blev OGSÅ senere og efterfølgende "FRED S KONGE".

Begge disse titler - "*Retfærdigheds Konge*" og "*Freds Konge*" - forekommer kun her og intet andet sted i Skriften, og dermed tilhører de udelukkende vor Herre Jesus Kristus i Hans daværende Ypperstepræstelige manifestation som Melchizedec og udtrykker Hans særlige embede, funktioner og titler "i overenstemmelse med Melchizedeks rang".

"Retfærdigheds Konge" er, som nævnt før, navnet "Melchizedek" som en transliteration af det hebraiske *malkiy-tsedeq* (fra *melek*: "konge" eller "royal", og *tsedeq*: "retfærdighed, rigtighed, retfærd").

Og for at forstå, hvad denne titel og dette embede indebærer, må vi overveje i nogen detalje betydningen af det, som mennesket - i sin faldne tilstand - simpelthen ikke kan levere, og ikke besidder *i sig selv*, nemlig: retfærdighed.

[Det hebraiske *tsēdaqah* betyder "retfærdighed, retfærd, justits" og anvendes - iflg. *Strong* - for så vidt angår:

- Retfærdighed (i regering), og vedr. en dommer, regent, konge, eller lov; ligeledes vedr. Messias af Davids kongelige slægt;
- Retfærdighed (anvendt vedr. Guds egenskab);

- Retfærdighed (i en sag eller som årsag); retfærdighed, sandfærdighed (som etisk rigtigt);
- Retfærdighed (som retfærdiggjort), justification, frelse *fra* Gud;
- retfærdige handlinger "- *Strong*] (*vores fremhævelse*).

Rod-ordet for *tsēdaqah* er *tsadaq*.

[Den hebraiske *tsadaq*, i dets forskellige former, har følgende betydninger:

- At være retfærdig, at have en retfærdig sag, have ret, at blive retfærdiggjort;
- At være retfærdig (vedr. Gud)
- At udvise retfærdighed (i adfærd og karakter);
- At blive sat eller gjort ret, blive justificeret eller retfærdiggjort;
- At gøre det rette eller bringe retfærdighed (ved administration af loven);
- At erklære retfærdig, retfærdiggøre;
- At retfærdiggøre sig selv" - *Strong*; (*vores fremhævelse*);

Gesenius har *tsadaq* med den oprindelige betydning "at have ret, være lige", som en "lige vej" eller at "være stiv" - som brugt om et spyd. Derfor: "sandt, oprigtig; at være lige(til), retfærdig "].

Endelig har vi adjektivet *tsaddiyq* (fra det samme rod-ord: *tsadaq*):

["retfærdig, også i regering, i ens sag og i adfærd og karakter, samt lovlige, korrekt. Også: retfærdig som berettiget og retfærdiggjort af Gud" - *Strong*.

Gesenius: "bruges af en dommer eller en konge, som opretholder hvad er rettelig og dispenserer retfærdighed (2 Samuel 23: 3); derfor brugt meget ofte om Gud som værende en retfærdig Dommer, både i straf og belønning "].

På græsk udtrykker *dikaïosynē* i bred forstand: "tilstanden af ham, som er som han burde være; retfærdighed, den tilstand der acceptabel for Gud, een der er *dikaïos*".

[Således er *dikaïosynē* "læren om den måde, hvorpå mennesket kan opnå en tilstand, der er godkendt af Gud; integritet, dyd, et rent liv, rigtighed, korrekthed i tanke, følelse og handling;
i en snæver forstand: retfærdighed, eller den dyd at give enhver det, der tilkommer ham";

dikaïos er: "retfærdig, observere Guddommelige love, og er i bred forstand: oprejst, retfærdig og dydig, holder Guds bud;

også brugt vedrørende:

- ham, som er uskyldig, fejlfri, uskyldig;
- ham, hvis måde at tænke, føle og handle, har helt tilpasset sig Guds vilje, og som derfor ikke behøver en berigtigelse i hjertet eller livet.

Anvendes kun om KRISTUS i absolut forstand ;

Også benyttet vedr. ham, der er godkendt af eller acceptabel for Gud;

Bruges (negativt) af dem, der synes selv at være retfærdige, som roser sig at være retfærdige, der roser sig i deres dyder, hvorvidt reelle eller indbildte".

Bruges i en snæver forstand vedr. "at give til hver det, der tilkommer ham(i en retslig forstand), at udøve rettelig dom over andre, hvad enten udtrykt i ord eller det fremgår af den måde, hvorpå man beskæftiger sig med dem" (*Strong / Thayer*) (*vores fremhævelse*)

"I Det Nye Testamente betegner *dikaios* "retfærdig", en tilstand af at være rigtig eller en rigtig adfærd, hvadenten vurderet iflg. den Gud-dommelige standard, eller i henhold til menneskelige normer af hvad der er rigtigt.

Når *dikaios* benyttes om Gud betegner det den perfekte overestemmelse mellem Hans natur og Hans handlinger (hvori Han er standarden for alle mænd)" - *Vine*;

dikaios benyttes

(1) i bred forstand, vedr. personer:

(a) om Gud (f.eks Johs 17:25; Rom. 3:26; 1 Joh. 1: 9; 02:29; 3: 7);

(b) om Kristus, (f.eks Acta 3:14; 7:52; 22:14; 2 Timotheus 4: 8; 1 Peter 3:18; 1 Joh. 2: 1);

(c) om mænd (Matt. 1:19; Lukas 1: 6; Rom. 1:17; 2:13; 5: 7);

(2) vedr. ting;

- Blod (metaforisk) (Matt 23:35);

- Kristi dom (Johs 5:30);

- En omstændighed, kendsgerning eller gerning (Matt 20: 4; Lukas 12:57; Acta 4:19; Efeserne 6: 1; Filipperne 1: 7; 4: 8; Kolossenserne 4: 1; 2 Timotheus 1: 6)

- "Befaling" (loven) (Rom. 7:12);

- Værker (1 Joh. 3:12);

- Guds veje (Åb. 15: 3);

"retvist, retfærdigt, i overensstemmelse med hvad der er rigtigt", udsiges:

(a) om Guds dom, (1 Peter 2:23); og

(b) om mænd (Luk 23:41; 1 Kor. 15:34; 1 Thess 2:10 og i Titus 2:12).

Anvendt som substantiv eller et adjektiv, dvs "rigtig" (ikke forkert) eller "rettelig" er *dikaios* oversat med "ret, retfærdig, det, som er i overensstemmelse med *dikē* " (dvs. "regel, ret, justits");

[*Thayer* har betydningen af *dikē* som: "[retslig] sædvane, brug, ret, rigtig, rettelig, sømmelig" (sandsynligvis fra det forældede *deiknyō*: "at fremvise, udsætte for øjnene") - *Strong/Thayer*);

dikaios har denne mening i f.eks. Mattæus 20: 4; Lukas 12:57; Acta 4:19; Efeserne 6: 1, Filipperne 1: 7 og 2 Peter 1:13.

Tilsvarende har *dikaios* betydningen "retfærdig, retfærdigt" ("ret" uden fordom eller partiskhed), og bruges således f.eks vedrørende

- Guds dom (2 Thess 1: 5, 6);

- Hans domme (Åb 16: 7; 19: 2);

- Hans karakter som Dommer (2 Timotheus 4: 8; Åb 16: 5);

- Om Hans veje og gerninger (Åb 15: 3).

I 1. Korinthierbrev 15:34 benyttes *dikaios* med meningen "retfærdig", hvilket ses klart i v. Holstein: "Vaagner op til retfærdighed [*dikaios*] og syndet ikke"

[ligeledes KJV: "Awake to righteousness, and sin not" ; andre engelske versioner udtrykker meningen som: "vågn op retfærdig", eller "som ret er"].

Den norske overs. er her en dårlig "fortolknings-oversattelse": "Våkn op for alvor (!) og synd ikke!"; danske 1904 er lidt bedre: "Vaagner op som det sømmer sig, og synder ikke!"

Luther har: "Werdet doch einmal recht nüchtern und sündiget nicht"]

Endelig bemærker Vine, at

(1) i Åbenbaringen 22:11 har "de bedste tekster" *dikaiosynē* "retfærdighed" sammen med *poieō*, "at gøre" (og derfor RV: "lad ham gøre retfærdighed"; ligeledes den norske overs.);

KJV er imidlertid blandt dem, der har *dikaioō* i *passiv*: "lad ham være retfærdig", bogstaveligt: "lad ham blive retfærdig" [som vi anser, i sammenhængen, som den bedste mening];

ligeledes den danske 1904, og v. Holstein, der har: "...og den retfærdige retfærdiggøres"]

(2) *dikaiokrisia*: "retfærdig dom" (*dikaio* og *krisis*), forekommer i Romerbrevet 2: 5. Vine har denne yderligere note om "Retfærdighed" [*dikaiosynē*] (*vores uddrag eftertryk og redigering*):

"Retfærdighed...er "karakteren eller kvaliteten af at være retskaffen eller rettelig... Det bruges til at betegne en egenskab vedr. Gud, (f.eks Romerne 3: 5, hvor sammenhængen viser, at "Guds retfærdighed" betyder i realiteten det samme som Hans trofasthed, eller sandfærdighed, og det, som er i overensstemmelse med Hans Egen natur og løfter).

Romerne 3:25, 26 taler om Hans "retfærdighed", som udvises i Kristi død, hvilket er tilstrækkeligt til at vise mænd, at Gud hverken er indifferent overfor synd eller tager synd let. Tværtimod viser det, at kvaliteten af Helligheden i Ham finder udtryk i Guds fordømmelse af synd...

... *dikaiosynē* bruges for meste af Paulus vedrørende den nådige Guds gave til mennesker, hvorved alle, som tror på Herren Jesus Kristus er kommet i det rette forhold til Gud.

Denne retfærdighed er uopnåelig ved lydighed mod nogen form for lov, eller ved menneskets egen fortjeneste, eller ved nogen anden betingelse, end tro på Kristus Den mand, der stoler på Kristus bliver "Guds retfærdighed i ham" (2 Kor 5:21), dvs. bliver i Kristus alt, hvad Gud kræver en mand at være, alt det, han aldrig kunne være i sig selv.

Fordi Abraham accepterede Guds ord, (derved gørende det til sit eget igennem denne retsakt af sind og ånd, som kaldes tro, og som det efterfølgende viser, nemlig undergav sig til Guds befaling), derfor accepterede Gud Abraham som een, der opfyldte hele Hans krav (Romerbrevet 4: 3)....

"Retfærdighed" kan ikke siges at blive tilregnet den troende, undtagen i den forstand, at troen på KRISTUS "regnes" til Retfærdighed.

Det er klart, at i Romerbrevet 4: 6,11 skal "retfærdighed tilregnet" forstås i lyset af den sammenhæng, at "tro regnes til retfærdighed" (Rom 4: 3, 5, 9, 22).

Ordet "For" "i disse tekster er *eis*, hvilket ikke betyder "i stedet for", men betyder "med henblik på at" (dvs. udtrykker formål).

Den således udøvede tro bringer sjælen ind i en levende forening med Gud i

Kristus, og uundgåeligt frembringer retfærdighed i det liv, der er i overensstemmelse med Guds vilje"] *

* [Fra "Notes on Galatians" *Hogg and Vine*, p. 246, 247].

Betegnelsen "retfærdig" benyttes eftertrykkeligt i Prædikerens Bog 7:20:

"for det finnes IKKE et **rettferdig** [*tsaddiyq*] menneske på jorden, som bare gjør godt og aldri synder" (*Rotherham efteryk*).

Som citeret af og udvidet af apostlen Paulus:

"...både jøder og grekere for at de alle sammen er under synd,
Som skrevet er:

*Det finnes ikke en rettferdig, [dikaaios] enn ikke en;
det finnes ikke en som er forstandig; det finnes ikke en som søker Gud;*

alle er avveket, **alle til hope** er de blitt uduelige;
*det finnes ikke nogen som gjør godt, det finnes ikke en eneste" [Sidste linje er fra Salme14:1].
(Romerne 3:9-12; Rotherham efteryk).*

Selv de mest retfærdige af mænd fejler- uvægerligt - i at leve op til *sand* retfærdighed.

Kun vor Herre Jesus Kristus er ABSOLUT og fuldtud retfærdig, som det står skrevet:

"Fryd dig storlig, Sions datter! Rop høit, Jerusalems datter!
Se, **din Konge** kommer til dig,

rettferdig [*tsaddiyq*] **er HAN** og full av frelse..."
(Sakarias 9:9).

Bemærk, at vi i 2 Samuel 23 har de sidste (og derfor spesielt viktige) ord af Kong David, som - idet han også var en profet - udtaler Guds ord, som her specifikt anført:

"**Herrens** [*Jehovah*] **Ånd** taler gjennom mig, og **Hans Ord** * er på min tunge.
Israels Gud [*Elohim*] har talt, til mig har Israels Klippe sagt:

"*Der skal være en Hersker over menneskene, En rettferdig* [*tsaddiyq*] *En Hersker i Guds frykt* "

(2 Samuel 23:2-3; *Rotherham efteryk*);

[danske 1904 uttrykker det hebraiske lidt bedre: "Der skal være En, Som hersker over Menneskene, En Retfærdig, En Som hersker i Guds [*Elohim*] Frygt"].

* [Det stærkt fremhævede "**Hans Ord**" er det hebraiske *millah*, brugt om royale eller Guddommelige dekreter (som i Salme 19:14; Daniel 3:22, 28) - *Gesenius*].

Den tunge og fremhævede vægt er på denne fremtidige ideelle Konge eller Regent for menneskeheden, og at HAN skal være Retfærdig [*tsaddiyq*] - og David taler her klart og profetisk om Kongernes Konge, selve vor Herre Jesus Kristus.

At være retfærdig er igen - i dette *Guddommelige dekret* [millah] - stærkt forbundet med "*frygt for Gud*", fordi:

"Der skal være...Een Retfærdig,
Een Som hersker i Guds [Elohim] Frygt "

Som det står skrevet:

"Å frykte Herren er begynnelsen til visdom (Ordsprog. 9:10).

[Udtrykket "*At frygte Herren er begyndelsen til visdom* [eller kundskab]", forekommer kun 3 gange i hele Skriften.

På dansk/norsk (og engelsk), oversættes de helt ens, men HelligÅnden gør nogle meget præcise og vigtige sondringer:

Salme 111:10

"Å frykte [yir'ah] Herren [Jēhovah] er begynnelsen [re'shiyth] til visdom [chokmah]; god forstand

["klogskab"; ikke samme ord som i Ordsprog. 9:10; her er det sekel: "klogskab , indsigt, forståelse, viden"; rod-ordet er sakal: "at se (se på), klogelig (også med forsigtighed), at vende sindet til" - Gesenius]

har alle de som gjør derefter. Hans pris varer til evig tid".

[På engelsk

"The fear [yir'ah] of the LORD [Jēhovah] is the beginning [re'shiyth] of wisdom [chokmah] a good understanding

[sekel: "prudence, insight, understanding"; the root is sakal: "to look at, behold, prudent, circumspect, to attend to, to turn the mind to" - Gesenius]

have all they that do His commandments: His praise endureth for ever"].

Ordsprog. 1:7

"Å frykte [yir'ah] Herren [Jēhovah] er begynnelsen [re'shiyth] til kunnskap [da`ath]; visdom[chokmah] og tukst foraktes av dårer".

[På engelsk

"The fear [yir'ah] of the LORD [Jēhovah] is the beginning [re'shiyth] of knowledge [da`ath]:

but fools despise wisdom [chokmah] and instruction"].

Ordsprog. 9:10

"Å frykte [yir'ah] Herren [Jēhovah] er begynnelsen [tēchillah] til visdom [chokmah]; og å kjenne [da`ath] DEN HELLIGE er forstand [biynah]".

[På engelsk

"The fear [yir'ah] of the LORD [Jēhovah] is the beginning [tēchillah] of wisdom [chokmah]:

and the knowledge [da`ath] of The Holy is understanding [biynah]".

Forskellene kan vises således:

"Å frykte [yir'ah] Herren [Jēhovah] er

...begynnelsen [re'shiyth] til visdom [chokmah]; god forstand [sekel]...

...begynnelsen [re'shiyth] til kunnskap [da`ath]...visdom[chokmah] foraktes av dårer"

...begynnelsen [tēchillah] til visdom [chokmah]; og å kjenne [da`ath] DEN HELLIGE er forstand [biynah]".

Vi bemærker, at i de første to tekster (Salme 111 og Ordsprogene 1) er "begyndelsen" re'shiyth (til enten visdom, eller til kundskab: da`ath), og at Salme 111 refererer til "klogskab , indsigt, forståelse" :sekel (med ovenstående betydning).

Det hebraiske re'shiyt betyder "begyndelse, bedste, chef, først (a) med hensyn til tid, (b) med hensyn til værdighed, fra rod-ordet ro'sh: "hoved, top, topmøde, chef, hvad er højest eller øverst, først og fremmest, start, påbegyndelse" - Gesenius.

I Ordsprogene 9 er "begyndelse" tēchillah; og dette er begyndelse til kunnskab [insigt,viden: da`ath], specifikt kundskab vedrørende "DEN HELLIGE" - og dette er forståelse af en særlig slags: biynah.

Det hebraiske tēchillah betyder "begyndelse, først, første gang, fra begyndelsen" (Strong, ligeledes Gesenius);

rod-ordet er chahal "at perforere, gennem-trænge"; derfor: "løsne, lægge åben, give adgang til", og "at starte (eller begynde)" fra tanken om en åbning (således f.eks også "at vanhellige", dvs. et helligt sted ved at opnå ulovlig adgang) - Gesenius.

Således synes den underliggende tanke at være en "begyndelse", som indbefatter meningen at "blive gennem-trængt, eller gennem-boret".

Det hebraiske biynah betyder "forståelse, dømmekraft (fra rod-ordet biyn:" at opfatte, skelne, at forstå, erkende (med sindet)"- Strong; "forståelse, intelligens, indsigt"- Gesenius.

Vi bemærker herefter, at biynah benyttes bl.a. i de følgende tekster:

1. Job 38:36

"Hvo lagde Viisdom i Hjertets Inderste? eller Hvo gav Forstand [biynah] i Tanken?"

[Vi nødsages til at citere fra danske 1904 overs. (og ligeledes v. Holstein).

Den norske overs. er helt forfejlet (og - sørgeligt at sige - har her ladet sig forføre (i lighed med et mindretal af engelske versioner) til at følge særlig *Fuersts* ny-teologiske såkaldte "revision" af den hebraiske grundtekst).

Således har den norske overs. : "Hvem har lagt visdom i de mørke skyer [tuwchah] eller hvem har lagt forstand i luftsynet [biynah]?" (Sic!).

Det er udenfor vores direkte formål, men lad os ikke helt forbigå i tavshed.

"Hvo lagde Viisdom [chokmah] i Hjertets Inderste?" er det hebraiske tuwchah, som kan forstås som havende en variant-læsning - hvilket gribes med begejstring, hvis man ønsker at "revidere" grundteksten.

Lad os kort sige følgende:

Både *Gesenius* og *Strong* (og *Brown-Driver-Briggs*; ligeledes *Bullinger*) har *tuwchah* med mening "indre dele; indre regioner" (i mennesket; engelsk: "inward parts"), fra en rod, der (kun i flertal) betyder overliggende - eller overdækning af - nyrerne; derfor udtryk for den inderste tankevirksomhed i bibelsk brug, som henvisning til sædet for følelser og sindstilstand, der i ældre tid var identificeret med nyrerne).

Som *Gesenius* påpeger: uanset hvilken variant-læsning måtte foretrækkes, så er det et faktum, at *tuwchah* forekommer kun 2 gange i hele den hebraiske Bibel, og begge gange i forbindelse med tilstanden af mennesket sind - og må derfor oversættes overenstemmende med hinanden.

I Salme 51:8 har vi (endda iflg. den norske overs.!)

"Se, du har lyst til sannhet i
hjertets innerste [*tuwchah*];, så lær mig da visdom [*chokmah*] i hjertets dyp!"

Job 38:36:

"Hvo lagde Viisdom [*chokmah*] i Hjertets Inderste [*tuwchah*]? eller Hvo gav Forstand [*biynah*] i Tanken?"

[På engelsk

- "Who hath put wisdom in the inward parts? or Who hath given understanding [*biynah*] to the heart?" (Job 38:36).
- "Behold, thou desirest truth in the inward parts; and in the hidden part thou shalt make me to know wisdom" (Psalm 51:8).

Ligedes: e.g. KJV, NKJV, ESV, KJ21, NLT, Holman, ASV, NASB, Darby, Webster, HNV, Jubilee, Vulgata, Luther, CJB, ERV, GNV, GW, ISV, Lexham, NOG, MEV, Wycliffe, etc.; og af de ordrette versioner: Young, Julia Smith, Green, Nelson's Darby, Concordant.

Den norske 1930, danske 1933/1948, og e.g. de engleske RSV, CEB, MSG og (helt usædvanligt) Rotherham har alle den forfejlede overs.

Bemærk, at den senere reviderede New RSV, genindsatte den ældre text (med note: "meningen af det hebraiske er usikker!").

Og Rotherham indrømmer, at han er usikker idet han noterer "Således *Fuerst*", men at *Tregelles* (med *Gesenius*) og *B. Davies* fastholder den ældre text.

I alle versioner hvor vi har den forfejlede overs. in Job 38:36, finder vi at i Salme 51:8, oversætter de *tuwchah* modsat og følger der alle de andre oversættelser. Konteksten og indholdet i Salme 51:8 tillader ingen anden forståelse!].

2. Ordsprog. 3:5

"Sett din lit til Herren av hele ditt hjerte, og stol ikke på din forstand [*biynah*]!"

[På engelsk

- "Trust in the LORD with all thine heart; and lean not unto thine own understanding [*biynah*]" (Proverbs 3:5).

3. 1 Krønikebog 22:12

"Bare Herren vil gi dig visdom og forstand [*biynah*]..."

[På engelsk

- "Only the LORD give thee wisdom and understanding [*biynah*]" (1Chronicles 22:12).

4. Esaias 11:2

"Og Herrens Ånd skal hvile over HAM, visdoms [*chokmah*] og forstands [*biynah*] Ånd, råds og styrkes Ånd, den Ånd som gir kunnskap [*da`ath*] om Herren [*Jehovah*] og frykt [*yir'ah*] for HAM".

[På engelsk

- "And the spirit of the LORD shall rest upon HIM, the spirit of wisdom and understanding [*biynah*] the spirit of counsel and might, the spirit of knowledge and of the fear of the LORD" (Isaiah 11:2)].

5. Daniel 9:22

" Daniel! Nu er jeg kommet hit for å lære dig å forstå [*biynah*]".

[På engelsk

- "O Daniel, I am now come forth to give thee skill and understanding[*biynah*]" (Daniel 9:22)].

Kan vi ikke udlede, at disse tekster

- Med henvisning til "de indre dele" og "hjertet";
- Bekræftigende, at forståelse "gives" af Herren (og i Daniels tilfælde af en engel sendt med dette formål);
- Bekræftigende, at en sådan forståelse er *ikke* vores egen at stole på;
- Med henvisningen til vor Herre, Som besidder en sådan forståelse;

at disse tekster fortæller os, at denne "begyndelse" ("at gennem-trænges") af en sådan visdom og kundskab om DEN HELLIGE, som er "forståelse" i *samme* forstand som disse tekster, skal komme udefra: fra "oven", nemlig som givet af Herren.

Og bringer dette ikke straks til vores erindring, hvad der er specifikt angivet i Hebræerbrevet 4: 11-13 vedrørende GUDS ORD:

FOR [*gar*] Guds Ord er **levende** [*zaō*],
og **kraftig** [*energēs*: "virksom, kraftig, effektiv"; jvf. dansk "energi"];

og skarperer [*tomōteros*: den eneste forekomst i Nye Testamente; ordet er sammenlignende fra et derivat (*tomos*; jvf. e.g. "ana-tomi") af det primære *temnō*: "at skære" mere omfattende eller afgørende som ved et enkelt slag, end det tilsvarende *koptō* der indebærer gentagne slag, ligesom at hakke" - *Thayer*];

enn noget [*pas*: alt andet overhovedet, dvs. noget som helst andet];

tveegget sverd [*distomos*: bogstaveligt "to-munde" sverd (*dis*: "to gange", og *stomi* "en mund"); kun anvendt 3 gange i Det Nye Testamente, og kun vedr. dette sverd her i Hebræerbrevet 4:12, og i Åbenbaringen 1:16 og

2:12. Herren Jesus Kristus har dette sværd.

I Septuaginta (LXX) bruges ordet i Dommernes 3:16: "en dolk, som havde to ægge "; Salme 149:6: "et tveægget sværd i hånden", og Ordsprogene 5:4 "Skarp som et tveægget sværd".

Bliv IKKE forledt til at tro at dette er "figurativ sprogbrug".

Dette sværd - Guds Ord manifesteret i denne sansende form - er både *levende* og *ægte*, og dets handlinger og evner er *virkelighed*].

og trenger igjennem [*diikneomai*: "at gå igennem, gennemtrænge" (*dia* "igennem"; *ikneomaia*: "at gå") - *Thayer*; Den eneste forekomst i Det Nye Testamente.

Kun benyttet i Septuaginta (LXX) i 2.Mosebog 26:28:

"Og den mellemste tværstang, den som er midt på plankeveggen, skal gå tvert over ["..gaae igiennem "v. Holstein] fra den ene ende til den andre"].

inntil det kløver [*merismos*: (*meros*: "en del"): "en division, en deling" (inkl. fordelingen i Hebr 2:4; se nedenfor), og "en adskillelse for så vidt at spalte sønder eller separere" - *Thayer*, her i Hebræerbrevet 4:12 De eneste 2 forekomster i Det Nye Testamente.

Bemærk at i Hebr. 2:3-4 har vi

"...så stor en frelse - den som først blev forkynt ved Herren og derefter stadfestet for oss av dem som hadde hørt Ham [nemlig igennem hele Acta perioden], idet Gud vidnet med, både ved tegn og under og mangehånde kraftige gjerninger og utdeling av den Hellige Ånd efter Sin vilje".

De fleste versioner - inkl. den norske og de danske - oversætter *forkert* her inkl. henvisningen til HelligÅnden Selv (der er ingen bestemt artikel). Retteligen siger teksten:

"Gud vidnede med ved...
...kraftige gerninger og hellig ånd [*pneuma hagion*, dvs. "kraft fra Det Høje"] ved ud-delinger [*merismois*; flertal] efter Sin vilje"].

sjel [*psychē*]

og ånd [*pneuma*],

ledemot [*harmos*: eneste forekomst i NT]

og marg [*myelos*: eneste forekomst i NT],

og dømmes [*kritikos*] **hjertets** [*kardia*] **tanker og råd,**

[*kritikos*: "skelne, i stand til at bedømme"; *kritēs* er "en dommer" ("en der afgiver dom, eller tiltager sig selv at dømme om noget" - *Thayer*). Eneste forekomst i Nye Testamente.

Ifølge *Vine* betyder *kritikos* "det, der vedrører at dømme (*krinō*: "at dømme"), egnet til, eller trænet i, at dømme" (dansk: "kritiker").

I Hebræerbrevet 4:12 benyttes det om Guds Ord, som er "hurtig til at skelne tankerne og hensigterne i hjertet" (bogstaveligt: "kritisk vedr. osv."), dvs. *skelner vedrørende og afgiver dom* om tankerne og følelserne.

Dette er en reel evne og virkelige handlinger udført af Guds Ord som en *levende* enhed, og ikke poetisk eller figurativ sprogbrug.

Vi fremlægger derfor, at årsagen til de *forskellige* ord, der anvendes af HelligÅnden i Ordsprogene 9:10 er, at vi derved lærer, at den særlige visdom og kundskab, hvilket resulterer i en endnu mere sand og *dybere forståelse* af DEN HELLIGE, en sådan visdom og kundskab oprinder fra "de indre dele" og menneskets hjerte der bliver "igennem-trængt" af Guds Ord, hvilket resulterer i en dybere, sandere og altgennemtrængende erkendelse af tro-fast og den ærbødigste frygt for absolutheden af vores Almægtige Guds HELLIGHED].

Og sådan frygt og begyndelse til visdom fører videre til den yderligere og dybere visdom, som retfærdiggør GUD, i stedet for retfærdiggøre sig selv.

Det er meget lærerigt, at

- "retfærdighed" var "retviished" i old-dansk, og kombinerede derved begreberne "visdom" og "retfærd" (eller "retsindighed");
- og den "retfærdige" var "ret-viis".

Og ifølge *Vine* udtrykker retviished (tilsvarende "righthwisness" i old-engelsk) "klart betydningen af *dikaiosynē*".

[Denne vigtige Bibelske sammenhæng mellem "ret" (eller "rigtig") og "visdom" er nu tabt for både den danske/norske og den engelske læser; ordbøgerne informerer os, at ordet "retviished" (engelsk: "righthwisness") er nu "forældet".

Sprog - ligesom *alle* andre ting angående menneskelig visdom og bestræbelser - bliver uundgåeligt fornedret og nedgraderet over tid.

Således kan vi se at denne tekst fra 1 Korinthierbrev. 1:30:

"Men av Ham er I i Kristus Jesus, Som er blitt oss Visdom fra Gud og rettferdighet [*dikaiosynē*] og helliggjørelse og forløsning"...

læser som følger i den engelske KJV (1611):

"But of Him are ye in Christ Jesus, Who of God is made unto us wisdom and **righteousness** [*dikaiosynē*] and sanctification, and redemption"
(1 Corinthians 1:30, KJV):

I Tyndale's Nye Testamente (1526) læser vi imidlertid:

"Christ Iesu which of God is made vnto vs wysdome and also **rightewesnes** [*dikaiosynē*, i.e. "retviished"] and saunctifyinge and redempcion";

og ligeledes i Wycliffe's Bibel (1395):

"Crist Jhesu, which is maad of God to vs wisdom, and **riytwisnesse**...[*dikaiosynē*, i.e. "retviished"]".

Apostelen Paulus, her i 1 Korinthierbrev, fortsætter med at sige i vers 31:

"FORAT [*hina*: "med formål at"] som skrevet er: "*Den som roser sig, han rose sig i Herren!*"
(1 Kor. 1:31).

Paulus citerer fra og opsummerer fra Jeremias 9:23-24:

"Så sier HERREN: "Den vise [*chakam*] rose sig **ikke** av **sin visdom** [*chokmah*] og den sterke rose sig ikke av sin styrke, den rike rose sig ikke av sin rikdom!

MEN den som vil rose sig, han rose sig av at han er **forstandig og kjenner MIG, at Jeg er HERREN,**

Som gjør miskunnhet, rett og rettferdighet [*tsēdaqah*; LXX: *dikaioynē*] på jorden; for i det **har Jeg velbehag**, sier HERREN" (Jeremias 9:23-24).

[Og med hensyn at søge "forstandighed til at kende MIG": det er helt sikkert, at dertil har vi det skrevne Ord (2 Timotheus 3:15), og det Levende "Ord" (Johs 1:18)].

Den visdom, der *forstår og kender* Herren, og Hvilken er sandelig vor Herre Jesus Kristus, Som - fra Gud - blev vores Visdom og "retviished", denne visdom skyldes "et knust hjerte" og en "ydmyg angerfull (nedbøjet) ånd" - og fører uvægerligt et menneske til at fordømme sig selv.

Fordi: han har forstået først sin faldne tilstand, og at han aldeles tabt - og så forstod, at *kun* som en person med "en sønderknust og ydmyg ånd" (Rotherham), vil den Hellige Gud tage bolig med ham:

[danske 1904 har i Esaias 57 (se nedenfor) : "sønderknust og i ånden nedbøjet"; v. Holstein: "sønderknust og nedrig i ånden"].

"For så sier **Den Høie Den Ophæiede * Han Som troner evindelig** og HVIS navn er **Hellig**:

I Det Høie og Hellige **bor Jeg**, og **hos den** som er **sønderknust og nedbøiet i ånden, for å gjenoplive** de nedbøiedes **ånd** og **gjøre** de sønderknustes hjerte **levende**" (Esaias 57:15).

* [*samme ord* som i Esaias 6:1 om visionen af Gud sammen med Serapherne].

Vi kan *kun* erhverve en sådan "sønderknust og nedbøjet ånd" igennem at GUD udvirker dette. HAN må gjøre det.

Vi kan ikke selv gjøre det.

Dette blev lært af:

- sønnen (i lignelsen fortalt af vor Herre) som var tabt, og som tilstod:
"Far! jeg har syndet mot himmelen og for dig, og jeg er ikke verdigi lenger til å kalles din sønn" (Lukas 15:21);
- Joseph's brødre:
"...hvad skal vi rettferdiggjøre [*tsadaq*] oss med? Gud har funnet dine tjeneres misgjerning..." (1 Mosebog 44:16);
- Kong David:
"Jeg har syndet mot Herren" (2 Samuel 12:13);

- Profeten Esaias
"Ve mig! Jeg er fortapt; for jeg er en mann med urene leber" (Esaias 6:5);
- Daniel:
"min ære have blevet forvendt i mig til korruption" [helt ordret iflg. Young, der har på engelsk: "my honour hath been turned in me to corruption"; ligeledes andre af de ordrette overs. e.g.
Julia Smith: "my honor was turned upon me into destruction"
Green: "my glory was turned within me into corruption"
v. Holstein har: "min magt blev forvendt i mig saa den blev fordervet", men meningen her er ikke at Daniel mistede sin styrke (eller ansigts farve), men at han blev yderligere bevidst om sin egen tilstand som synder; derfor siger engelen til ham: "Daniel, du høit elskede mann!"
(Daniel 10:8; 11);
- Apostlen Peter:
"..falt han ned for Jesu knær og sa: "Herre, gå fra mig! for jeg er en syndig mann"
(Lukas 5:8);

OG det blev lært af Job: "Jeg er for ringe...Jeg legger min hånd på min munn"; "Jeg angreer i støv og aske" (Job 39:37; 42:6) (39:37 tilsvarende 40:4 i de engelske overs.)

[På engelsk

"I am vile"; "I abhor myself"; "I repent in dust and ashes" (Job: 40:4; 42:6, KJV).
(Som yderligere fremsat i vores "Gethsemane" book; q.v.).]

Som det står skrevet:

"Se, vi priser dem salige som lider tålmodig. I har hørt om Jobs tålmod og sett den utgang som Herren gjorde; for Herren er overmåte miskunnelig og barmhjertig" (Jakobs 5:11).

Som vi undersøgte i kapitel 1:

"Den utgang ["udgang" eller "fuldendelse" er det græske: *telos*] som Herren gjorde" med hensyn til Job var netop at skabe den tilstand i Job, *som ville tillade Gud at bibringe Job Guds EGEN retfærdighed*, dvs. derved at gøre Job retfærdig - hvilket *kun* kan opnås igennem at Kristus Jesus bliver vores retfærdighed fra Gud;

[*telos* defineres af *Bullinger* som "opfyldelsen eller afslutningen af noget, dvs. dets ende eller udfald (ikke dets ophør). Det betegner klart ikke slutningen på en *forladt* tilstand, men ankomsten af en fuldstændig eller perfekt tilstand"]

De midler, hvorved Herren udvirkede at de endte med "en angerfuld ånd", omfattede:

- Hungersnød (i tilfældet af sønnen i lignelsen, og Joseph's brødre);
- En herlig vision fra Herren (i tilfældet af Esaias, Daniel og Job);
- Lignelsen fortalt af profeten Nathan, som skar igennem kong Davids hjerte;
- En vidunderlig mirakel fra vor Herre Jesus Kristus, i tilfælde af Simon Peter].

Job derfor - og før han får denne visdom - stiller dette centrale spørgsmål, som han ikke har noget rigtigt svar til:

"Hvorledes skulle et menneske være retfærdigt [tsadaq] for Gud"
(Job 9:2; danske 1904, og ligeledes v. Holstein)

[På engelsk: "How shall mortal man be just [tsadaq] with God?" (9:2, KJV). Ligeledes the helt overvældende antal af engelske versioner.

Den norske overs. "hvordan skulde en mann kunne ha rett mot Gud?" er desværre helt forfjelt; teksten handler om hvorledes mennesket kan være retfærdigt overfor Gud - og ikke om hvorledes mennesket kan have ret imod Gud].

[Selvom ikke en del af vores formål, må det siges, at "menneskets visdom" ofte tror svaret at være: gennem religion, dvs menneskets forsøg på at blive retfærdig gennem moral, forordninger eller regler for helligt liv.

Mennesket er faldet. Så hvad *kan* mennesket gøre?

Dette er hvad religion tilstræber - mennesket bør gøre noget! Hvad dette "noget" måtte være, afhænger naturligvis af hvilken religion eller sekt, eller tradition eller retning mennesket tilhører. Uanset hvad det er, vil den fortælle mennesket "noget" han skal gøre for at opnå retfærdighed med Gud.

Ligeledes forsøgte Job og hans tre venner at ræsonnere svaret fra menneskelige erfaringer, traditioner eller fortjeneste. Gud fordømte deres bestræbelser som værende "mørke råd med ord uden viden" og "tåbelighed" (Job 38: 2, 42: 8)].

I modsætning hertil, fortæller SKRIFTEN os:

"Men den time kommer, og er nu, da de sanne tilbedere SKAL tilbede Faderen i ånd og sannhet; for det er sådanne tilbedere **Faderen** vil ha.

Gud er Ånd, og de som tilbeder Ham, bør ["SKAL"] tilbede **i ånd og sannhet** "
(Johs 4:23-24; Rotherham efteryk).

["bør" er en meget svag oversættelse af *dei* (præsens aktiv af *deō*) idet - først og fremmest - "*dei* udtrykker en logisk nødvendighed...et upersonligt verbum, der angiver at noget "er nødvendigt" (*Vine*).

Ligeledes *Thayer*; og derfor har alle de engelske oversættelser, med kun een eller to undtagelser, at "...they that worship him MUST worship in spirit and in truth". Konteksten viser klart, at tilbedelse af Faderen "i ånd og sandhed" *ikke* er en "valgmulighed", men et krav og en nødvendighed].

"De sa da til Ham: "HVAD skal vi GJØRE for å gjøre Guds gjerninger?"
Jesus svarte og sa til dem:

"Dette ER GUDS GJERNING at I skal tro på Den Han har utsendt" (John 6:28-29).

Hvilket klart besvarer spørgsmalet: "hvad *kan* mennesket gøre?"

Vor Herre Jesus Kristus siger ydermere i Johannes evangeliet kapitel 6:

"INGEN kan komme til Mig UTEN AT Faderen, Som har sendt Mig, DRAGER HAM, og Jeg skal opreise ham på den ytterste dag.

Det står skrevet i profetene: "Og de skal alle være lært av Gud"
Hver den som **hører** av Faderen og **lærer**, han kommer til MIG".
(Johs 6:44-45)

[Vor Herre citerer her fra Esaias, og refererer til Jeremias:

"Og alle dine barn skal være lært av Herren..." (Esaias 54:13).

"... Jeg vil gi Min lov i deres sinn og skrive den i deres hjerte, og Jeg vil være deres Gud, og de skal være mitt folk; og de skal ikke mere lære hver sin næste...og si: "Kjenn Herren!" For de skal alle kjenne Mig...sier Herren; for Jeg vil forlate deres misgjerning og ikke mere komme deres synd i hu".
(Jeremias 31:33-34)].

Retfærdighed kan *kun* komme fra Gud og gjennom at kende HAM; og og det kun gjennom troen på vor Gud og Frelser, selve vor Herre Jesus Kristus - fordi HAN er Den, Der opnåede forløsning for os, som alle har syndet og kommet til kort overfor Guds Herlighed.

Som Paulus gør fuldstændigt klart i Romerbrevet, kapitel 3:

"**MEN NU** [og bemærk her endnu et umådeligt vigtigt "MEN NU"]

er uden Loven GUDS RETFÆRDIGHED aabenbaret, om hvilken er vidnet Loven og Pro[heterne,

GUDS RETFÆRDIGHED **ved** [*dia*:] Jesu Christi TRO, for [*eis*] Alle og over Alle, som troe;
[ordret: "alle dem troende"]
THI [*gar*] der er ikke Forskjel. Alle have jo syndet [*græsk*: "For [*gar*] alle have syndet"],
og dem fattes Ære for Gud

og de blive retfærdiggjorte uforskyldt af Hans Naade, **ved** [*dia*] den Forløsning, som er i Christus Jesus Hvilken Gud har fremstillet til en Forsoning [*hilastērion*] **formedelst** [*dia*] Troen paa [*en*] Hans Blod *,

for [*eis*] at vise Sin Retfærdighed **ved** [*dia*] de forhen begagne Synders Forladelse i Guds Langmodighed ,
for [*pros*] at vise Sin Retfærdighed paa den nærværende Tid [*græsk*: *eis* "med formål at"]
Han maa være retfærdig og gjøre den refærdig, som er af Jesu Tro"
(Rom. 3:21-26, dansk 1904 overs.).

* [Ordret iflg. det græske: "...Forsoning - formedelst Tro [*ingen* bestemt artikel] ved [*en*] Hans Blod [nemlig "det Blod, der er Hans"] ..."
Ifølge *Vine* er "ved Hans Blod" knyttet til "Forsoning" i henhold til grundteksten].

[Vi har citeret fra den bedre danske 1904 overs., istedetfor den her ringere norske overs., der særligt har følgende i vers 22 og vers 25,:

(vers 22): "Men nu er Guds rettfærdighed, som loven og profetene vidner om, åbenbaret uden loven, det vil si Guds rettfærdighed ved troen PÅ Jesus Kristus for alle og over alle som tror..."

(vers 25) "...Kristus Jesus Som Gud stille til skue i Hans blod, som en nådestol ved troen, for å vise Sin rettfærdighed, fordi Han i Sin langmodighed havde båret over med de synder som før var gjort"].

[På engelsk

"BUT NOW the righteousness OF GOD without the law is manifested, being witnessed by the law and the prophets;

Even ***the righteousness OF GOD*** which is by [*dia*; THROUGH] ***faith OF Jesus Christ*** unto all and upon all them that believe:

for there is no difference: For all have sinned, and come short of the glory of God;

Being justified freely by HIS grace THROUGH the redemption that is in Christ Jesus: Whom God hath set forth to be a propitiation THROUGH FAITH IN His blood,

to declare HIS righteousness for the remission of sins that are past, THROUGH the forbearance of God;

To declare, I say, at this time HIS righteousness: that HE might be just, and The JUSTIFIER of him which believeth in Jesus."

(Romans 3:21-26, KJV)].

[Forskellige oversættelser af vers 22 har sået betydelig forvirring:

"GUDS RETFÆRDIGHED **ved** [*dia*:] Jesu Christi TRO, for [*eis*] Alle og over Alle, som troe"

[På engelsk "Even *the righteousness OF GOD* which is by *faith OF Jesus Christ* unto all and upon all them that *believe*" (KJV)].

Imidlertid har den norske oversættelse "ved tro PÅ Jesus Kristus" i lighed med flere af de store engelske versioner, der har "by *faith* IN Jesus Christ" (e.g. RV, RSV, ASV, NIV, Holman, Coverdale, Rotherham, NASB, NKJV).

Er det KRISTI tro eller tro-fasthed her? Eller er det den troendes tro PÅ Kristus?

Spørgsmålet vedrører genitiven: Jesu Kristi tro eller trofasthed (*pisteōs* har begge betydninger): om genitiven betyder "Kristi" tro eller trofasthed, eller tro "på" Kristus.

Vi er ikke i tvivl om, at Paulus her refererer til vor Herre Jesu Kristi tro eller trofasthed (og ikke den troendes tro på Kristus), fordi:

1. Efter vores mening afspejler det mere præcist grundteksten, der bogstaveligt er:

"*Dikaiosynē de Theou dia pisteōs Iesou Christou eis pantas tous pisteuontas*"
"Retfærdighed og Guds ved tro Jesu Kristi for ("henimod") alle dem troende"

(nemlig "Guds retfærdighed gennem KRISTI tro (trofasthed)" for (henimod) alle troende", dvs. hvad der er "for" eller "rettet henimod" alle troende, er hele den forudgående erklæring).

[På engelsk

“*Dikaiosynē de Theou dia pisteōs Iesou Christou eis pantas tous pisteuontas*”
“Righteousness and of God through faith Jesus Christ’s unto all the [ones] believing”

(namely “God’s righteousness through Christ’s faith (faithfulness)” unto all believing, i.e. what is “unto” all the ones believing, is the entire prior statement).

2. Ordet *eis* ("for"; henimod") indebærer formål. Formålet - i sammenhængen - er Guds formål gennem Kristus.

Ligeledes er den umiddelbare kontekst både før og efter vedr. Guds retfærdighed gennem Kristus manifesteret.

Det er ikke sandsynligt, at Paulus pludselig - midt i sin argumentation - ville ændre fokus fra Kristus, til den troende.

3. Vi har den *samme* genitiv umiddelbart i kapitel 4 efterfølgende: *pisteōs Abraam* (4:16) hvor henvisningen er helt klart til ABRAHAMS tro, og på ingen måde henviser til tro PÅ Abraham!

4. Vi har den *samme* genitiv vedrørende *samme* emne i Filipperbrevet 3:9:

"...vinde

Christus og findes i Ham, saa jeg ikke har min Retfærdighed, den af Loven, men den ved Christi Tro [*dia pisteōs Christou*], Retfærdigheden af Gud formedelst Troen" (danske 1904 overs.).

“Faith (faithfulness) OF Jesus Christ” [i.e. “Jesu Christi TRO (trofasthed)” er læsningen i e.g. både Young’s og Green’s Literal Translations, Darby, KJV and 21st Century KJV, Douay-Rheims (1899 American Version), Webster Bible, Peshitta-Lamsa Translation, og ligeledes de fleste ældre versioner: Wycliffe (1395), Tyndale (1525), Bishop’s Bible (1568), Geneva Bible (1587) og Wesley’s New Testament (1755).

Common English Bible: “*through the faithfulness of Jesus Christ*”.

The Complete Jewish Bible har: “*through the faithfulness of Yeshua the Messiah*”.

NIV, Holman, Lexham English Bible, og Today’s New International Version alle oversætter “faith IN Jesus Christ” (i.e. “tro på Kristus”), men har også margin-note: “Or: *through the faithfulness of Jesus Christ*”].

[Note til vores læsere: Disse studier i Pauli senere breve er oversat fra engelsk til dansk, men *Skrift-citater* er generelt fra Det Norske Bibelselskap 1930.

Som det fremgår over de forløbne 180 sider, er der i stigende grad problemer med at fastholde den norske 1930 Bibel tekst som grundlag for vores Skrift-citater, grundet de mange 'fortolknings' - og upræcise oversættelser af grundteksten.

Specielt som vi bevæger os mere og mere ind i undersøgelser af nogle af Skriftens dybeste sandheder og højeste åbenbaringer, er det problematisk, at vi så ofte nødsages til at bryde af, for at rette den norske 1930 oversættelse.

Vi vil derfor skifte politik her og nu, og i fremtiden anvende den generelt bedre danske 1871/1904 oversættelse.

Hvor det er vigtigt at informere den norske læser om tvingende problemer med den norske 1930 overs. vil vi søge at fortsætte med at gøre opmærksom på sådanne] .

"Hvorledes skulle et menneske være refærdigt [*tsadaq*] for Gud"

I det væsentlige er svaret - som Job og hans venner ikke havde - som givet af Paulus: ved tro på GUDS retfærdighed.

En sådan tro "ser" og anerkender "med et sønderknust hjerte og en angerfuld ånd", at alle (herunder en selv) er "syndige mænd", "urene", og "har syndet" som betragtet af og tilstedeværende foran vores Hellige og Almægtige Gud:

"for det finnes IKKE et **rettfærdig** [*tsaddiyq*] menneske på jorden, som bare gjør godt og aldri synder" (Prædikerens Bog 7:20; *Rotherham efteryk*).

"...både jøder og grekere for at de alle sammen er under synd,

Som skrevet er:

"Det finnes ikke en **rettfærdig**, [*dikaios*] enn ikke en;
det finnes ikke en som er forstandig; det finnes ikke en som søker Gud;

alle er avveket, **alle til hope** er de blitt uduelige;
det finnes ikke nogen som gjør godt, det finnes ikke en eneste" [Sidste linje er fra Salme14:1].
(Romerne 3:9-12; *Rotherham efteryk*).

En sådan tro dirigerer mennesket hen til HERREN og tilbeder HAM "i ånd og sandhed".

"Gud er Ånd, og de som tilbeder Ham, bør ["SKAL"] tilbede **i ånd og sannhet**".
(Johs 4:23-24; *Rotherham efteryk*).

Og dette inkluderer at vi tror vor Herre og Frelser Jesus Kristus, når HAN besvarer spørsmålet: "hvad skal vi gjøre?"

"**Dette** ER GUDS GJERNING at I skal tro PÅ DEN Han har utsendt" (Johs 6:28-29).

At tro "på HAM" er at tro på en Person - at tro på "Nogen" ; ikke på "noget". Således, og for en sådan tro at være sand og sterk, må vi *kende* Den Person.

Vi må (gennem "*Guds kraft*") kende Ham personlig i vores hjerter, og vi må vide, hvad HAN siger, dvs. Hans ord og handlinger, og hvad Gud siger om Ham, nemlig Guds ord og handlinger vedrørende vor Herre Jesus Kristus. Det er til dette formål - for Gud at bringe denne viden til os - at

"**Skrifterne...vidne om MIG**" (Johs, 5:39).

En sådan tro retter da blikket til Herren, nemlig : "...JEG, HERREN

Thi der er **ingen** Gud ydermere uten JEG,
En retfærdig [*tsaddiyq*] **Gud og Frelser**, der er **ingen** uten JEG.
Vender eder til MIG, og bliver frelste, alle I fra Jordens Ender!

Thi JEG er Gud og ingen ydermere..."
(Esaias 45:21-22).

En sådan tro - vendt henimod GUD - andrager og råber til Herren om at HAN vil gøre noget:

"Aabn mine Øjne, at jeg maa se de underfulde Ting i Din Lov". (Salme 119:18)

["*aabn*" er "af-slør"; "se" er "skelne; blive var"].

En sådan tro stoler på hvad vor Herre siger *Faderen* vil gøre - og mærker nøje, hvad vor Herre siger i den forbindelse:

"INGEN kan komme til Mig UDEN Faderen, Som Mig udsendte, DRAGER HAM... Der er skrevet i Propheterne: "*og de skulle alle være oplærte af Gud*".

Hver DA ["DERFOR"], som **hører** af Faderen og **lærer**, kommer til MIG" (Johs 6:44-45).

Herren tilsiger os, at vi skal "*alle være oplærte af Gud*".

Hvorledes skal vi da høre og lære fra Faderen? Hvordan skal vi blive undervist?

Gennem vidnesbyrdet i Hans Ord - Guds Eget vidnesbyrd:

"...Guds Vidnesbyrd er større [*end mennesket vidnesbyrd*]; THI dette er **Guds Vidnesbyrd**, hvilket HAN har vidnet om Sin Søn:

Hvo som troer paa Guds Søn, har ["besidder"] **dette Vidnesbyrd i sig selv;**

hvo som **ikke** troer Gud, har gjort Ham til en Løgner, fordi han haver ikke troet paa **det Vidnesbyrd, som Gud har vidnet om Sin Søn.**

Og dette er Vidnesbyrdet, at Gud har givet os det evige Liv; og dette Liv er i Hans Søn". (1 Johannesbrev 5: 9-11).

Ligesom apostelen Paulus, søger vi på samme måde at modtage det, som er af den "*allerstørste vigtighed*" for os:

"Thi overantvorde Eder iblandt det Første [*en protois*: "først og fremmest" dvs. af "*allerstørste vigtighed*"], **hvad og jeg annammede:**

at Christus døde for vore Synder, efter Skrifterne; og at Han blev begravet; og at Han opstod den tredie Dag, efter Skrifterne" (1.Kor.15: 3-4; *Rotherham eftertryk*).

Vi hører og lærer af Faderen, og vi lærer fra Gud, når vi læser Hans Ord. Som følge heraf vil vi, når vi undersøger Hans Skrift, komme til at tro:

"[Jøderne i]...Beroea...de annammede Ord med al Redebonhed, og ransagde dagligen i Skrifterne, om disse Ting havde sig saaledes. Saa troede da mange af dem..." (Acta 17: 10-12).

Derved drager Faderen os, så vi kommer til HAM: vor Herre og Gud, nemlig vor Frelser Jesus Kristus - og vi kommer til at kende HAM, fordi

"Skrifterne...vidne om MIG" (Johs, 5:39).

DETTE er den åbenbaring fra Gud, som visdom erklærer - og således er vor Herre Jesus Kristus den *sande* visdom.
Indtil vi har denne viden, vil vi hverken fordømme os selv - og heller ikke retfærdiggøre Gud.

Alle, hvis de har øjne at se med, kan opfatte Guds gerninger; de er åbenbare og øjensynlige for alle.
Men Guds veje er hemmelige og skjulte, og kan kun erkendes igennem Hans åbenbaring til dem, der tilhører Ham gennem tro på Hans Søn.

De, der tror, accepterer Guds vidnesbyrd; og Gud åbner derefter deres øjne, så de *kan* se Herren Jesu Kristi herlighed.

"Han lod Moses vide Sine Veje *.." (Salme 103:7).

I modsætning (og begrænset): " Han lod...vide... Israels Børn [kun] sine Gerninger".
(Salme 103:7).

* [veje"]; hebraisk: *derek*: "vej, distance, rejse, måde, sti, retning" (*Strong*).
Gesenius noterer, at når *derek* anvendes om GUD, betyder det *Hans handlemåde*].

Det hebraiske *derek* bruges også i Ordsprogenes Bog, kapitel 8, som åbenbarer for os Visdom personificeret.

Visdom taler der til menneskeheden [*adam*: "sønner af jorden"]: "*Til eder, I Mænd, vil Jeg raabe, og Min Røst lyde til Menneskens Børn*" (Ordsprog. 8:4).

I Ordsprogene 8:22 har vi så følgende:

"HERREN ejede Mig som Sin Vejs [*derek*] Begyndelse, **forud** for Sine Gerninger..."

["ejede" oversætter det hebraiske *qanah* der betyder: "at få, erhverve, erhverve ved køb, besidde", og vedrørende GUD: "oprindelse"; "forløsning [af Hans folk]" (*Strong*)

Både *Strong* og *Brown-Driver-Briggs* mener at *qanah* også indbefatter betydning af "skabelse" og "at skabe".

Men *Gesenius* (og *Bullinger*) afviser specifikt denne betydning. *Gesenius* bemærker at den oprindelige betydning af *qanah* er: "at opføre, opretstille" og derfor: "at fundere" (som i stiftelsen eller opførelsen af grundlaget for Jordan)

Således noterer *Companion Bible*, at *qanah* her har betydningen af: "tiltaget til eje", dvs. "erhvervet", hvilket indebærer en særlig handling: "at konstituere"].

Siden Ordsprogene 8:22 tydeligvis (og som specifikt bemærket også af *Gesenius*) taler om Herren Jesus Kristus - her med Hans titel af "Visdom" - er flere af oversættelserne ikke umiddelbart lette at forstå.

[Og værre er det, at både den danske 1948 og den norske 1930 - i lighed med adskillige moderne engelske oversættelser - helt vildledende, fejlagtigt og uskriftmæssigt oversætter "Mig skabte Herren..."].

Den danske 1904 og v. Holstein har begge "HERREN ejede Mig"...;
Luther oversætter "Der HERR hat Mich gehabt..." ("Herren har Mig haft...").

De fleste ældre engelske versioner har "The Lord possessed Me" ("besad" eller "ejede" Mig).

Rotherham og *Wycliffe* kommer begge tæt på den virkelige og underliggende mening:

- "Yahweh havde konstitueret Mig Begyndelsen af Hans Vej" (Rotherham).
(engelsk: "Yahweh [*Jehovah*] had constituted Me the Beginning of His way").
- "Herren udøvede Mig i Begyndelsen af Hans Veje" (Wycliffe).
(engelsk: "The Lord wielded Me in the Beginning of His ways").

(Det er interessant, at en moderne engelsk version som CEV (*Contemporary English Version*) oversætter:

"Fra begyndelsen, Jeg var hos Herren..."
(engelsk: "From the beginning, I was with the LORD").

Jvf: "I begyndelsen var Ordet, og Ordet var hos Gud, og Ordet var Gud" (Johs 1:1).

Kendskab til Gud og den deraf følgende forståelse af menneskets aldeles faldne og håbløse tilstand, kommer fra Herren selv.

Han bibringer en sådan erkendelse i form af "visdom", der er "ovenfra".

[*anōthen*: "ovenfra". Vi vender tilbage senere i vores studier til betydningen - og Skriftens brug - af dette specielle adverbium] (Jakobsbrevet 3:17).

[We note, incidentally, in James, chapter 3, that this wisdom "from above" is contrasted with wisdom which "descendeth not" from above, but which is:

- "earthly [Greek: *epigeios*];
- "sensual" or "natural" [*psuchikos*]
- "devilish" [*literally*: "demoniacal"; Greek: *daimoniōdēs*] (verse 15)

The word *psuchikos*: "belonging to the *psuchē*, soul" (as the lower part of the immaterial in man), "natural, physical," describes the man in Adam and what pertains to him (set in contrast to *pneumatikos*, "spiritual", 1 Corinthians 2:14; 15:44 (twice), 46 (in the latter used as a noun);

James 3:15: "sensual" (the RV margin has "natural" or "animal"), here relating perhaps more especially to the mind, a wisdom in accordance with, or springing from, the corrupt desires and affections" - *Vine*; so in Jude 1:19:

"How that they told you there should be mockers in the last time, who should walk after their own ungodly lusts.

These be they who separate themselves, sensual [*psuchikos*] having not the Spirit". (Jude 1:18-19, KJV).

The word *epigeios* ("earthly") is in itself a neutral word; the context determines whether "*earthly*" or "*things in/on (or pertaining to) earth*" are referred to in a positive or negative (contrasting) or neutral (descriptive) sense.

The only six other references to *epigeios* in the New Testament are the following:

John 3:12: "If I have told you [positively] *earthly things*, and ye believe not...how..."

Philippians 3:19: "Whose end is destruction...who mind *earthly things*".

Colossians 3:2: "Set your affection on things above, not on *things on the earth*"

Philippians 2:10:" that at the Name of Jesus every knee should bow....*things in earth*..."

Similarly neutral: 1 Corinthians 15:40: "celestial bodies...and bodies *terrestrial*"

Similarly 2 Corinthians 5:1:"...if our *earthly* house of this tabernacle were dissolved..."].

Elihu, en af Guds store Lærer-Sendebud, som fremstillet i Jobs Bog, bibringer en sådan visdom "ovenfra".

I det væsentlige viser han Job, at en *sådan* visdom består i at mennesket, (når han er foran Gud og erkender i sit hjerte, at han er der som en synder) retfærdiggør *GUD* som Den Eneste Ene *ved* Hvem mennesket kan blive renset og blive gjort retfærdig - (eller "*ret-viis*", som old-dansk har det).

Gud Selv lærer Kong David den samme visdom, når Gud udvirker at David siger i Salme 51:

"Gud! vær mig naadig efter Din Miskundhed,
udslet mine Overtrædelser efter Din store Barmhjertighed.
To mig vel af min Misgerning og **rens** mig fra min Synd;

THI mine Overtrædelser kender jeg, og min Synd er altid for mig.

Imod DIG, imod DIG ALENE har jeg syndet og gjort det onde for dine Øjne, **paa det DU skal være retfærdig**, naar Du taler, voere ren, naar Du dømmer.
See, jeg er født i Skyld, og min Moder har undfanget mig i Synd.

Se, **til Sandhed i det inderste Hjerte** har Du Lyst [jvf: "**tilbede i Aand og Sandhed**" Johs 4:24]

VISDOMMEN i Hjertedybet lære du mig!" (Salme 51: 1- 8).

Igen: Gud Selv lærer Job det samme, nemlig at det er HAM, Jehovah, Der bibringer visdom:

"Hvo **lagde visdom** i Hjertets Inderste? eller Hvo **gav Forstand** i Tanken?" (Job 34:36).

Og ligeledes vor Herre Jesus Kristus:

"Menneskens Søn kom, som æder og drikker, og de sige: see, en Fraadser og en Viindranker, Tolderes og Synderes Ven!

Dog Viisdommen er retfærdiggjort [*dikaioō*] **af sine Børn**" [ligeledes i Lukas 7:35].
(Matth. 11:19).

Herren refererer her til Sig Selv som Visdom personificeret - fordi Han ER Guds Visdom, som apostlen Paulus bekræftiger i 1 Korinthierbrev:

"Men vi prædike den korsfæstede Christus, som er Jøderne en Forargelse og Grækerne en Daarlighed;

men de, som ere kaldte, baade Jøder og Græker, prædike vi

Christus, Guds Kraft og Guds Viisdom".

(1 Korinthierbrev 1:23-24).

Ligeledes:

"Men ved Ham [Gud] ere I udi Christus Jesus, **Hvilken er bleven os Viisdom fra Gud, og Retfærdighed, og Helliggjørelse, og Forløsning"**

(1 Korinthierbrev 1:30).

SÅLEDES er vor Herre Jesus Kristus Guds Visdom, HAN Som Gud havde konstitueret Begyndelsen af Guds Veje.

Vi vil efterfølgende da undersøge, hvorledes denne betagende sandhed influerer vores forståelse af den anden betagende sandhed, nemlig at Melchizedek var først (i tid, og absolut og substantielt):

"RETFÆRDIGHEDS KONGE".

Lad os slutte dette kapitel med at citere denne vidunderlige og dybt indsigtfulde betragtning af Oswald Chambers: "Mit yderste for Hans Højeste" (1935).

"*Jeg har fuldkommet den Gjerning, som Du har givet Mig at gjøre*" (Johs 17: 4)

"Jesu Kristi død er den historiske opfyldelse af selve Guds sind og hensigt. Der er ikke plads til at se Jesus Kristus som en martyr.

Hans død var ikke noget, der tilskete Ham- noget, der kunne have været forhindret.

Hans død var selve årsagen til at Han kom.

Byg aldrig din sag om tilgivelse på tanken om, at Gud er vor Fader og at Han vil tilgive os, fordi Han elsker os.

Det modsiger den åbenbarede sandhed om Gud i Jesus Kristus. Det gør korset unødvendig, og gør forløsning til "stor ståhej om ingenting".

Gud tilgiver synd kun på grund af Kristi død. Gud kunne ikke tilgive

mennesker på nogen anden måde end ved døden af Hans Søn, og Jesus er ophøjet som Frelser på grund af Hans død.

"Jesus see vi formedelst Dødens Lidelse kronet med Ære og Hæder..."
(Hebr 2: 9).

Den største efterretning af triumf, der nogensinde lød i ørerne på et forbløffet univers, var hvad der lød på Kristi kors: "*Det er fuldbragt !*"
(Johs 19:30).

Dette er det sidste ord i forløsningen af menneskeheden.

Alt, hvad der mindsker eller helt udsletter Guds hellighed gennem en falsk opfattelse af Hans kærlighed, modsiger Guds sandhed som åbenbaret ved Jesus Kristus.

Tillad aldrig dig selv at tro, at Jesus Kristus står med os, og imod Gud, af medlidenhed og medfølelse, eller at Han blev en forbandelse for os ud af sympati for os.

Jesus Kristus blev en forbandelse for os ved Guddommelig dekret.

Vores rolle i at realisere den enorme betydning af Hans forbandelse, er overbevisning om synd.

Overbevisning er givet til os som en gave af skam og anger; det er Guds store nåde.

Jesus Kristus hader synden i mennesker, og Golgata er målestokken for Hans had".

(Fortsættes)

© Dr Peter Felter, PhD (Cantab)